

Wystawa polskiego malarza w Exhibition Gallery w Wenecji

Od 18 do 28 maja 2019 roku w Exhibition Gallery w Wenecji można było oglądać malarstwo Jacka Łydzby. Polskiego artystę przedstawiała włoskiej publiczności prof. Agnieszka Bender. Więcej – patrz s. 26.

POLONIA NA ŚWIECIE

Rada Polonii Świata (RPŚ)

19 września 2018 roku w Warszawie odbył się Nadzwyczajny Zjazd Rady Polonii Świata, zwołany przez Prezydium RPŚ, w celu zatwierdzenia nowego Statutu organizacji. Obecnych było 58 delegatów, ZPwW reprezentowała Joanna Heyman-Salvadé.

Komisja Statutowa pracowała od 2017 roku pod przewodnictwem

Teresy Sygnarek ze Szwecji. Został opracowany projekt Statutu RPŚ i Rozporządzeń statutowych, które są rozwinięciem Statutu i pozwalają na usprawnienie działalności Prezydium Rady. Po rozesłaniu projektu do wszystkich organizacji Komisja dokonała analizy uwag zgłoszonych przez członków przed Zjazdem: w wyniku głosowania na Nadzwyczajnym Zjeździe Statut został przyjęty, po czym opublikowany na stronie internetowej RPŚ www.radapoloniiswiata.org.pl

Na Zjeździe podjęto uchwałę o zbiorce pieniędzy na budowę Kaplicy Polonijnej w Świątyni Opatrzności Bożej w Warszawie (cegiełki).

Joanna Heyman-Salvadé

Granicą w pełnej niezależności od grup gospodarczych oraz interesów indywidualnych, w oparciu o demokratyczne zasady wzajemnego poszanowania, politycznej neutralności i religijnej tolerancji”.

Cele Rady Polonii Świata

1. Integracja i wzmocnienie światowego ruchu polonijnego;
2. Dążenie do zapewnienia Polonii i Polakom za Granicą należnych jej praw i statusu;
3. Rozwijanie poczucia wspólnego dobra i więzi narodowej Polonii i Polaków za Granicą;
4. Kultywowanie dobrego imienia Polski i Narodu Polskiego;
5. Zachowanie polskiej tożsamości, kultury i tradycji przez przyszłe pokolenia Polonii i Polaków za Granicą.

Rada realizuje swoje cele między innymi przez:

1. Koordynowanie współpracy pomiędzy organizacjami członkowskimi Rady;
2. Promowanie spraw polskich i polonijnych;
3. Monitorowanie i obronę dobrego imienia Polski, Polonii i Polaków;
4. Reprezentowanie i wspieranie interesów światowej Polonii wobec struktur międzynarodowych oraz władz polskich;

Teresa Berezowska przemawia w Sejmie podczas V Światowego Zjazdu Polonii (22 września 2018)

Rola i zadania RPŚ

Rada Polonii Świata jest według Statutu:

„Federacją organizacji zrzeszających Polonię i Polaków poza granicami Polski, która powstała na mocy porozumienia w celu reprezentowania wspólnych interesów Polonii i Polaków na całym świecie. Jej zadaniem jest służba Polonii i Polakom za

FOT. JOANNA HEYMAN-SALVADÉ

5. Wspieranie działalności organizacji członkowskich w krajach zamieszkania;
6. Wspieranie inicjatyw promujących polską kulturę, język i tradycję;
7. Wspieranie inicjatyw umożliwiających ciągłość pokoleniową ruchu polonijnego;
8. Współpracę z władzami, instytucjami i organizacjami polskimi, z którymi łączą Radę wspólne cele statutowe;
9. Zwoływanie Światowych Zjazdów Polonii i Polaków za Granicą.

Zasady przyjęcia organizacji do RPŚ

Członkami Rady mogą być:

- a) centralne polonijne organizacje w krajach zamieszkania,
- b) organizacje polonijne o zasięgu kontynentalnym lub międzynarodowym, niezależnie od ich członkostwa w organizacjach centralnych poszczególnych krajów,
- c) organizacje polonijne o zasięgu krajowym, jeżeli w kraju zamieszkania nie ma centralnej organizacji polonijnej.

Historia RPŚ

Rada Polonii Świata jest kontynuacją **Rady Koordynacyjnej Polonii Wolnego Świata**, która powstała w 1978 roku na Zjeździe w Toronto. Po zmianach ustrojowych w Polsce po 1989 roku na Zjeździe w Rzymie w 1994 roku zmieniono nazwę na **Radę Polonii Świata**, rozszerzając swoją działalność o organizacje Europy Wschodniej i Południowo-Wschodniej.

Po zakończeniu II wojny światowej i fali emigracji Polaków do krajów wolnego świata zaczęła być odczuwalna potrzeba powstania światowego Kongresu Polaków, jako wspólnoty zrzeszającej organizacje krajowe. Obliczono, że bardzo rozproszona w świecie Polonia i Polacy z Zagranicy liczą około 17 milionów i mogą stanowić ważną siłę, dbającą o interesy Narodu Polskiego. Tak powstała koncepcja Rady Polonii Wolnego Świata.

Dużą rolę w zjednoczeniu Polonii świata odegrała Polonia kanadyjska,

która, jak wiadomo, jest obok Polonii amerykańskiej jedną z najstarszych Polonii. Bardziej masowa emigracja do Kanady zaczęła się ponad 200 lat temu. Właśnie w Kanadzie, w Toronto, w 1953 roku, na zebraniu Rady Kongresu Polonii Kanadyjskiej (której istnieje od 1948 roku) powstała koncepcja powołania Światowego Kongresu Polonii. Ideę tę popierał dr Tadeusz Brzeziński, były konsul RP w Montrealu w latach 1938–1945, ojciec politologa Zbigniewa Brzezińskiego, doradcy byłego prezydenta Stanów Zjednoczonych Jimmy Cartera.

Zostały nawiązane kontakty prezesa Kongresu Polonii Kanadyjskiej (KPK) – inż. Adama Jaworskiego z prezesem Kongresu Polonii Amerykańskiej (KPA) Karolem Rozmarkiem i z prezesem Światowej Federacji Stowarzyszenia Polskich Kombatantów inż. Jarosławem Żabą z Wielkiej Brytanii i innymi organizacjami. Tak powstała idea Światowego Kongresu Polaków.

W latach 1972–1974 KPK i KPA nadal podtrzymywali kontakty z organizacjami polonijnymi na świecie. W rezultacie tych działań w listopadzie 1975 roku w Waszyngtonie została zwołana Światowa Konferencja Polonii *Polonia 75*. Na konferencji wystąpiły reprezentacje 11 krajów w liczbie 56 delegatów. Jednogłośnie stwierdzono konieczność powstania stałego światowego porozumienia Polonii.

W 1978 roku zorganizowanie światowego zjazdu Polonii pod na-

Spotkanie prezesa Kongresu Polonii Amerykańskiej Karola Rozmarka (z lewej) z gen. Władysławem Andersem w Londynie (1945)

zwą *Polonia 78 – Polonia Jutra* powierzono KPK. Został powołany Komitet Organizacyjny I Światowego Zjazdu Polonii Wolnego Świata. Zjazd odbył się w dniach **25–28 maja 1978 roku** w Toronto. Uczestniczyło w nim 175 delegatów z 18 krajów oraz organizacje o zasięgu światowym jak: SPK, ZHP, Stowarzyszenie Lotników, Światowa Federacja Polek, Koło b. Żołnierzy AK. Powołano do życia **Radę Koordynacyjną Polonii Wolnego Świata**.

Przewodniczącymi Rady byli kolejno przedstawiciele KPK: Władysław Gertler, Jan Kaszuba, Stanisław Orłowski, Marek Malicki, a następnie Les Kuczyński (do 2007 roku).

Les Kuczyński

Od 2010 roku ważną rolę w reaktywowaniu RPŚ zaczęła odgrywać Europejska Unia Wspólnot Polonijnych (EUWP), skupiająca organizacje Polonii i Polaków w Europie Zachodniej i Wschodniej. W 2011 roku powołano **Komitet Organizacyjny Zjazdu Polonii i Polaków z Zagranicy**.

Nowo powstały Komitet zorganizował IV Światowy Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy we wrześniu 2012 roku w Warszawie. Na Zjeździe przyjęto wniosek o reaktywowaniu RPŚ i zwołaniu Zjazdu RPŚ, który odbył się w **listopadzie 2013 roku** w Pułtusk, z udziałem 65 delegatów z 32 krajów.

Przewodniczącym na czteroletnią kadencję został wybrany **Jan Cytowski** z Kanady. Następny Zjazd RPŚ, w którym udział wzięło 54 delegatów, reprezentujących 29 organizacji członkowskich odbył się także w Pułtusk **1 maja 2017 roku**. Przewodniczącą została wybrana **Teresa Berezowska** z Kanady.

Teresa Berezowska i Joanna Heyman-Salvadé

Struktura RPŚ, organizacje członkowskie

Do RPŚ należy 40 organizacji z 32 krajów wszystkich kontynentów: wśród nich są krajowe organizacje centralne z Europy, Ameryki Północnej i Południkowej, Afryki (jedyna organizacja z RPA), Australii i Nowej Zelandii oraz organizacje członkowskie o zasięgu światowym, takie jak Związek Harcerstwa Polskiego działający poza granicami Kraju, Stowarzyszenie Polskich Kombatantów oraz Kongres Oświaty Polonijnej. Związek Polaków we Włoszech jest też członkiem RPŚ.

Skład Prezydium Rady Polonii Świata

Teresa Berezowska – przewodnicząca
Helena Miziniak – wiceprzewodnicząca
Waldemar Tomaszewski – wiceprzewodniczący
Tadeusz Adam Pilat – sekretarz generalny

Członkowie RPŚ i EUWP na cmentarzu Monte Cassino (październik 2015)

Alexander Zając – skarbnik
Roman Śmigieński – przewodniczący Komisji Rewizyjnej

Członkowie Prezydium

Krystyna Reitmeier – ZHP działający poza granicami Kraju
Czesław Maryszczak – Stowarzyszenie Polskich Kombatantów
Bożena Kamińska – Kongres Polonii Amerykańskiej
Marek Domaradzki – Kongres Polonii Kanadyjskiej
Małgorzata Kwiatkowska – Rada Naczelna Polonii Australijskiej
Halina Subotowicz-Romanowa – Kongres Polaków w Rosji

Światowe Zjazdy Polonii i Polaków z Zagranicy

Do zadań RPŚ należy zwoływanie Światowych Zjazdów Polonii i Polaków z Zagranicy. Rada była inicjatorem następujących Zjazdów:

- I Zjazd w 1992 roku w Krakowie
- II Zjazd w 2001 (Warszawa-Kraków-Pułtusk-Częstochowa)
- III Zjazd w 2007 roku w Warszawie
- IV Zjazd w 2012 roku w Warszawie
- V Zjazd w 2018 roku w Warszawie

Ostatni, V Światowy Zjazd Polonii i Polaków z Zagranicy odbył się w dniach **od 20 do 23 września 2018 roku** w Warszawie pod hasłem *Łączący*

nas Niepodległa. Zjazd zaplanowano dla uczczenia jubileuszu 100-lecia odzyskania niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej. Inicjatorem Zjazdu była Rada Polonii Świata, a organizację powierzono Stowarzyszeniu „Wspólnota Polska”. Zjazd sfinansowany został przez Senat RP, który z urzędu patronuje Polonii rozsianej po całym świecie. W V Zjeździe Polonii z całego świata wzięło udział ponad 600 uczestników z 44 krajów reprezentujących około 200 organizacji.

Pełna relacja ze Zjazdu znajduje się w 89/90 numerze Biuletynu..

Dotychczasowa działalność RPŚ

Rada była w przeszłości inicjatorem wielu wydarzeń w życiu Polonii. Odbyły się spotkania Rady i Polonii w 1984 roku w Londynie, w 1992 roku połączone z I Zjazdem Polonii i Polaków z Zagranicy w Krakowie, w 1995 roku w Lublinie pod hasłem *Polskość niejedno ma imię*, w 1997 roku w Gdańsku *Gdańsk 97 – Okno na świat – wczoraj, dziś i jutro*, w 1998 w Budapeszcie *Opaszmy ziemskie kolisko*.

Rada aktywnie włączyła się w organizowanie przez Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” w październiku 1990 roku w Rzymie konferencji *Kraj – Emigracja*, spotkania przedstawicieli Polaków ze Wschodu, z Zachodu i z Kraju z udziałem przedstawicieli polonijnego duchowieństwa. Połą-

Członkowie RPŚ i EUWP w Muzeum Pamięci 2. Korpusu na Monte Cassino (październik 2015)

czone z prywatną audiencją u Ojca Świętego Jana Pawła II, spotkanie stało się symbolem połączenia Polonii i Polaków ze Wschodu z Rodakami w Kraju po przemianach 1989 roku.

RPŚ odegrała wielką rolę w koordynacji pomocy dla Polski, poprzez kanały kościelne, w latach komuny. Była też pomoc w okresach klęsk żywiołowych, (powodzie), pomoc polskiej opozycji oraz, już po 1989 roku, lobbing o włączenie Polski do NATO, gospodarcza pomoc dla Polski, negocjacje polskich długów. Jest to w dalszym ciągu napływająca pomoc materialna i moralna bezpośrednio od organizacji polonijnych. Przemiany w Polsce po 1989 roku wpłynęły na inne postrzeganie roli RPŚ i nastąpił okres poszukiwania jej nowej roli w zmienionych politycznych warunkach.

W latach 2013–2017 działalność Rady skoncentrowała się na reprezen-

towaniu oraz propagowaniu i obronie dobrego imienia Polski i Polaków.

Plany na przyszłość

Według przewodniczącej Teresy Berzowskiej i sekretarza generalnego Tadeusza Adama Pilata pracy jest dużo:

- nadal głównym celem RPŚ pozostaje dbanie o to, aby Polska była krajem rozwijającym się i szanowanym na całym świecie,

- bardzo ważna jest kontynuacja współpracy ze Stowarzyszeniem „Wspólnota Polska”, wypróbowanym partnerem,

- trwają prace nad usprawnieniem i zmodernizowaniem strony internetowej RPŚ, za co jest odpowiedzialna p. Małgorzata Kwiatkowska, prezydent Naczelnej Rady Polonii australijskiej,

- pozostaje do ustalenia data i miejsca następnego Zjazdu Polonii,

- z propozycji zgłoszonych w sondażach przeprowadzonych wśród uczestników ostatniego Zjazdu Polonii wynika potrzeba, aby następny Zjazd był bardziej polonijny, aby było więcej czasu na nieformalne dyskusje i wymianę zdań, na spotkanie się z przyjaciółmi z różnych krajów, z przedstawicielami Senatu i Sejmu RP, na spotkanie naszych partnerów z Polski, na rozmowy i wymianę doświadczeń,
- trzeba zadbać o zwiększenie udziału młodzieży w działalności polonijnej.

W artykule wykorzystano materiały ze strony internetowej RPŚ, a szczególnie skrót artykułu Zbigniewa Pawła Wasilewskiego (1 lutego 2016), uzupełniony o okres po 2013 roku przez Tadeusza Adama Pilata (Strona internetowa RPŚ). Niektóre fotografie pochodzą ze strony RPŚ. ■

POLONIA WŁOSKA

Biuletyn Informacyjny „Polonia Włoska” pod lupą naukowca

Latem 2018 roku ukazała się moja książka zatytułowana *Polskie Italie. Prasowy obraz Włoch początku XXI wieku*¹. Jej celem jest przedstawienie polskich Italii – będących elementem składowym „Italii wielu Italii”². Jako materiał źródłowy wykorzystano prasę w języku polskim adresowaną do Polonii i Polaków we Włoszech, wydawaną na Półwyspie Apenińskim na początku XXI wieku: periodyk Zwią-

ku Polaków we Włoszech – Biuletyn Informacyjny „Polonia Włoska” oraz polskojęzyczny „Nasz Świat”.

Ukazane w analizowanych tytułach prasowych obrazy Włoch są szczególnym i mało znanym, a być może nawet zupełnie nieznanym Polakom w ojczyźnie wizerunkiem Italii. Szczególnym, ponieważ pokazuje on Półwysep Apeniński tylko w niewielkim stopniu jako obcy kraj – zamieszkały przez Włochów, a przede wszystkim jako kraj widziany oczyma Polaków, którzy w nim mieszkają – zarówno przez pewien czas (Polacy we Włoszech), jak i traktujących Republikę Włoską jako swoją ojczyznę na zawsze (członkowie Polonii).

Maria Rólkowska

Cezura czasowa przyjęta w pracy to lata 2004–2010. W 2004 roku, po

¹ Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie. Olsztyn 2018. Autorka przedstawiała swą książkę na XXIV Zjeździe ZPwW w Rzymie.

² Zob. K. Golemo: *Wprowadzenie. Włochy wielu kultur*. [W:] *Włochy wielokulturowe. Regionalizmy, mniejszości, migracje*. Red. K. Golemo. Kraków 2013, s. 7.